

Senatorka
**JOANNA
SEKUŁA**
#SenatorkaSekula

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Na przykładzie Finlandii, Francji, Luksemburga i Niemiec

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Kształcenie zawodowe obejmuje szeroki zakres kwalifikacji:

- wstępne kształcenie i szkolenie zawodowe na poziomie szkoły średniej;
- ustawiczne kształcenie i szkolenie zawodowe dla dorosłych;
- kształcenie i szkolenie zawodowe na poziomie wyższym.

DEKLARACJA Z OSNABRÜCK 2020

W sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego
jako czynnika odbudowy i sprawiedliwego
przechodzenia na

gospodarkę cyfrową i ekologiczną

Ministrowie ds. kształcenia zawodowego

UE, kandydatów oraz EOG

ZALECENIE RADY UE Z DNIA 24.11.2020 R

w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności. Zakłada min., że:

- Kształcenie i szkolenie zawodowe jest atrakcyjnym wyborem opartym na nowoczesnym i cyfrowym zapewnianiu szkolenia/umiejętności
- Elastycznie dostosowuje się do zmian na rynku pracy
- Promuje równość szans
- Opiera się na kulturze zapewniania jakości

FINLANDIA

ADMINISTRACJA

Ministerstwo Edukacji i Kultury:

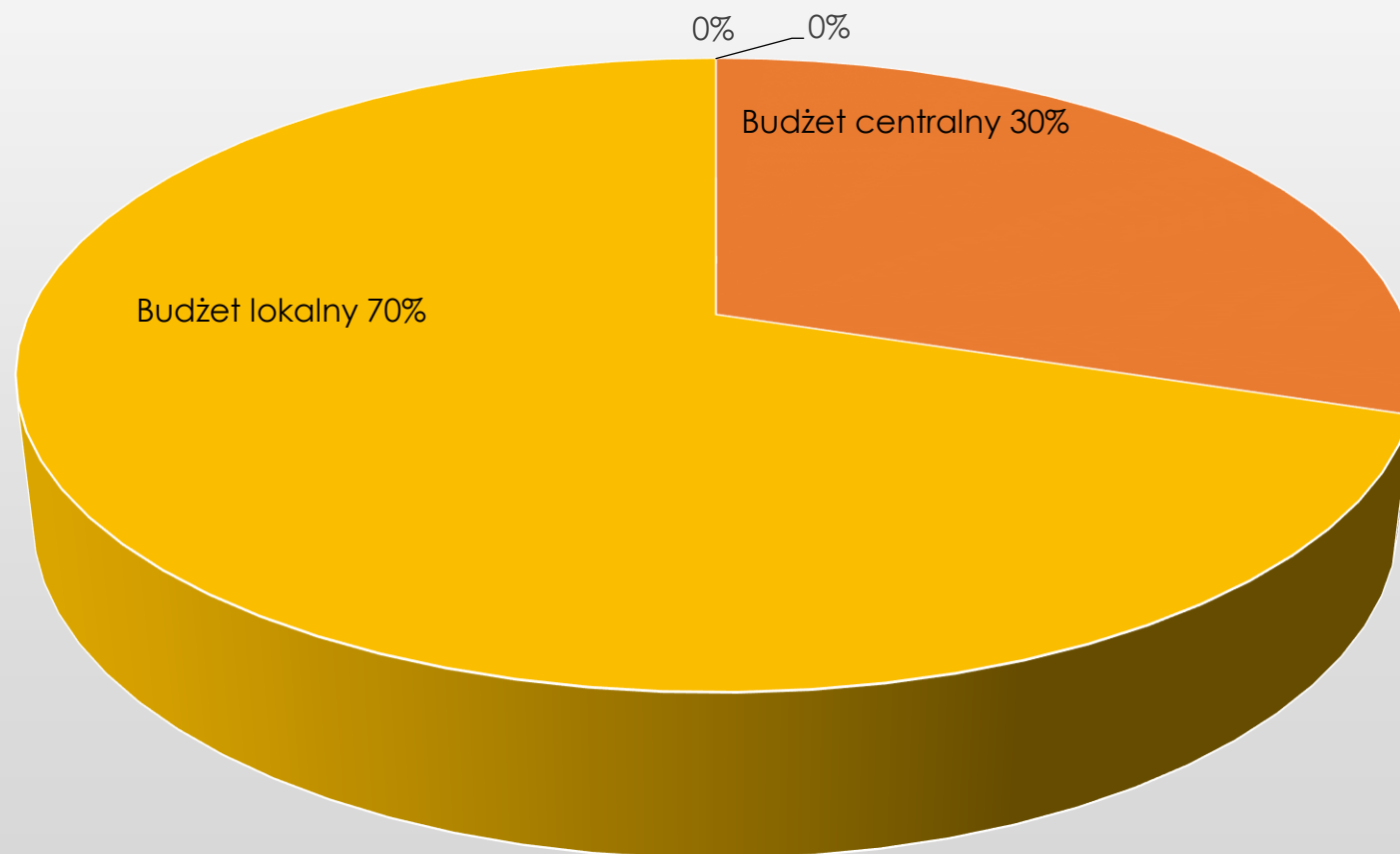
- ogólne cele oraz ramy kwalifikacji zawodowych
- przyznaje licencje instytucjom świadczącym edukację

Fińska Narodowa Agencja Edukacji:

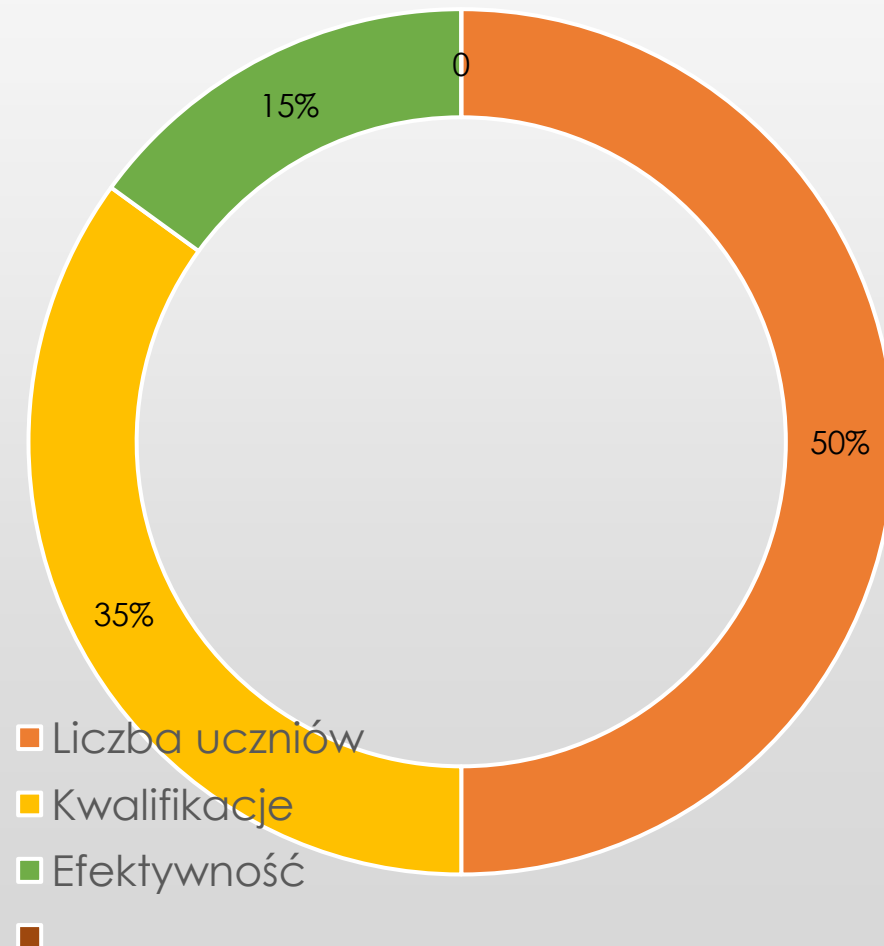
- określa krajowe wymagania dotyczące kwalifikacji zawodowych
- prowadzi rejestr przyjęć uczniów do szkół zawodowych

Władze lokalne: administrowanie szkołami

FINANSOWANIE

SYSTEM FINANSOWANIA

SCHEMAT NAUCZANIA

- Podstawówka (6 lat)
- Gimnazjum (3 lata)
- Szkoła średnia II stopnia:
 - Liceum
 - Szkoła zawodowa 68%

SZKOŁA ŚREDNIA

W 2022 r. **50%** absolwentów gimnazjów rozpoczęło naukę w **ogólnokształcącej** szkole średniej,

38% w **zawodowej** szkole średniej, a **1,4%** **nie kontynuowało** nauki na poziomie średnim.

POZIOMY EDUKACJI W SZKOLE ZAWODOWEJ

- Początkowy
- Dodatkowy
- Uzupełniający/specjalizacja

PRZYKŁAD Z ZAKRESU OPIEKI NAD KOŃMI

- **Początkowe kwalifikacje:**

- Utrzymanie stajni i opieka nad końmi (pielęgnacja kopyt i sprzętu).
- Zawody: stajenny, instruktor jazdy konnej.

- **Dodatkowe kwalifikacje:**

- Zawody: mastalerz, masażysta koni, kowal, producent sprzętu, instruktor jazdy konnej

- **Specjalizacja zawodowa:**

- Zawody: główny stajenny, menedżer sportów jeździeckich

SZKOŁY ZAWODOWE

- Bezpłatne nauczanie i podręczniki
- Brak egzaminów końcowych – tylko potwierdzenie ukończenia
- Elastyczna rekrutacja – dowolna placówka w dowolnym terminie

STATYSTYKI

- **68%** wszystkich uczniów szkół średnich to uczniowie szkół zawodowych
- **37%** osób w wieku 25-34 lat wykształcenie zawodowe
- Stopa bezrobocia osób w wieku 25-34 lat z zawodowym wykształceniem: **7,1%**, z wykształceniem ogólnokształcącym: **11,6%**.

PROGRAMY KSZTAŁCENIA

- **Przedmioty zawodowe**
- **Przedmioty ogólne:** komunikacja, matematyka i przedmioty ścisłe oraz kształcenie obywatelskie.

„Plan rozwoju kompetencji osobistych”:

- Indywidualny plan dla każdego ucznia na początku nauki
- Sporządzany bezpłatnie przez nauczyciela lub doradcę zawodowego
- Zalecane form wsparcia ucznia (np. w zakresie języków obcych, matematyki, informatyki)

PRAKTYCZNA NAUKA ZAWODU ODBYWA SIĘ GŁÓWNIEM W ZAKŁADACH PRACY

RZADZIEJ W SZKOŁACH W FORMIE:

Praktyk:

- Brak stosunku pracy
- Brak wynagrodzenia
- Większe szanse na znalezienie zatrudnienia
- Możliwość odbycia praktyk za granicą, np. w ramach programu Erasmus+.

Staży:

- Umowa o pracę (min. 25 h/tyg)
- Wynagrodzenie za pracę: pracodawca, za naukę w szkole: diety
- Możliwość zastąpienia szkoły stażem, jeśli firma zrealizuje cały program kształcenia
- Uczniowie sami znajdują miejsce stażu
- Brak obowiązku zatrudnienia stażysty po zakończeniu stażu

ZMIANY W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA

Główne założenia ustawy o kształceniu i szkoleniu zawodowym z 2017 roku:

- kształcenie zawodowe dla młodzieży i dorosłych uregulowane w tych samych ramach prawnych;
- licencje na kształcenie zawodowe;
- elastyczny harmonogram rekrutacji;
- bardziej przejrzysty i dopasowany do rynku pracy zakres kwalifikacji;
- indywidualny plan rozwoju kompetencji dla uczniów;
- zróżnicowanie form praktycznej nauki zawodu (praktyki, staże);
- jeden spójny system finansowania kształcenia zawodowego na poziomie ponadgimnazjalnym.

FRANCJA

ADMINISTRACJA

Ministerstwo Edukacji Narodowej i Młodzieży-Kodeks Oświatowy

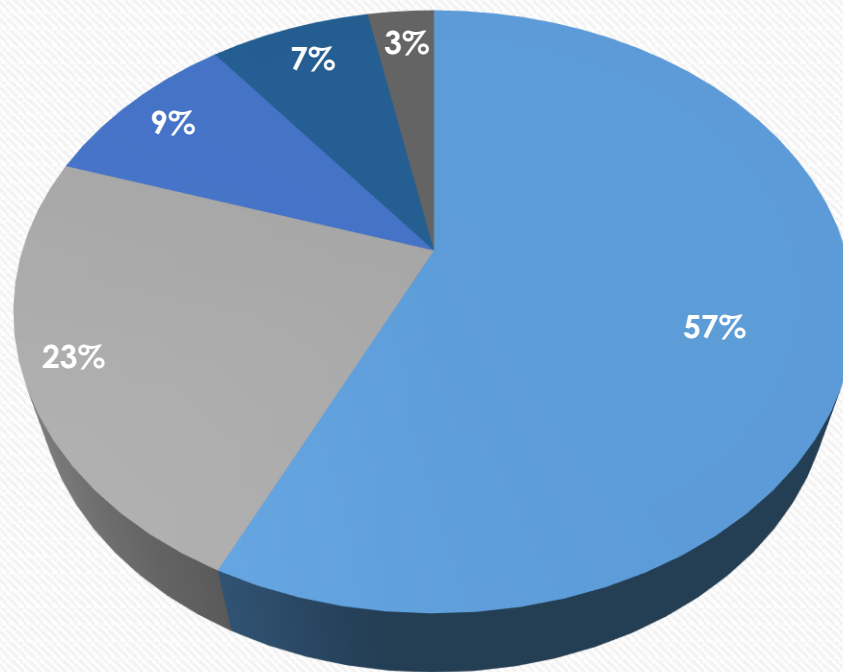
- opracowywanie programów i metodyki nauczania;
- prowadzenie naboru do zawodu nauczycielskiego i kształcenie nauczycieli;
- określanie liczby nauczycieli i pracowników placówek;
- określanie statusu i zasad funkcjonowania szkół;
- problematyka kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- przeprowadzanie egzaminów, przyznawanie państwowych kwalifikacji oraz wydawanie świadectw maturalnych.

Za realizację centralnej polityki edukacyjnej na terenie kraju odpowiadają wydziały administracyjne, tzw. [akademie](#).

FINANSOWANIE

Rok 2021

- Budżet centralny
- Budżet lokalny
- Przedsiębiorstwa
- Wpłaty obywateli
- Inne źródła

SCHEMAT NAUCZANIA

- szkoła podstawowa (5 lat)
- szkoła średnia I stopnia (4 lata) *Kierunek Przyszłość*
- szkoła średnia II stopnia:
 - Liceum ogólnokształcące lub techniczne (70%)
 - Liceum zawodowe (30%)

Tylko liceum zawodowe umożliwia podjęcie pracy.

SZKOŁA ŚREDNIA I STOPNIA

Bezpłatna edukacja, podręczniki i pomoce naukowe do szkół

Program „Kierunek Przyszłość” dla wszystkich uczniów:

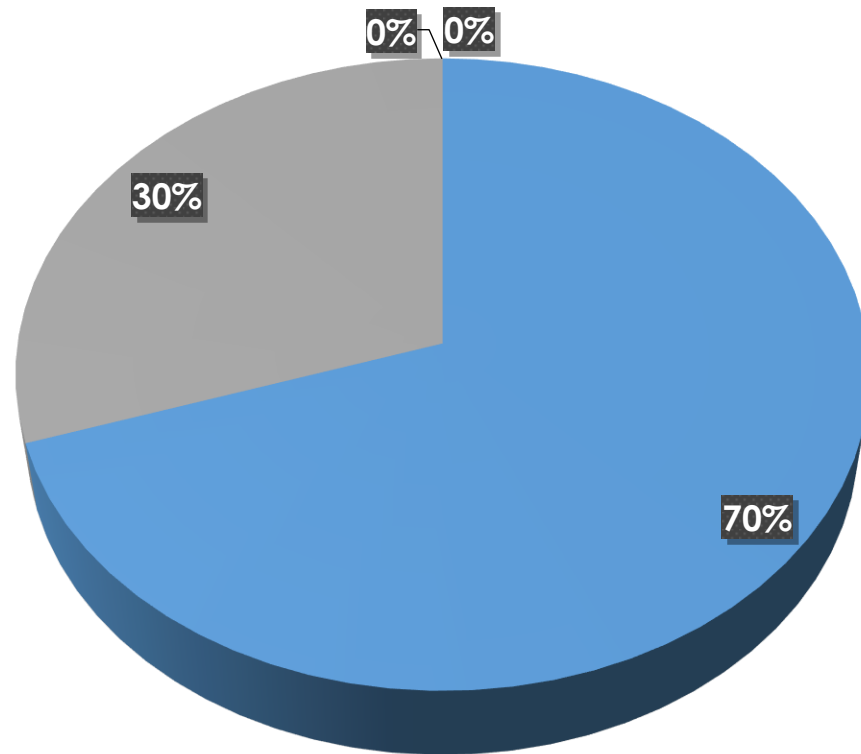
- Rozmowy i konsultacje pedagogiczne, wizyty w zakładach pracy, uczelniach II stopnia, staż w wybranej firmie
- Cel: Umożliwienie każdemu uczniowi stopniowego poznania siebie, zdobywania wiedzy o własnych zainteresowaniach, talentach i potrzebach zawodowych

SZKOŁA ŚREDNIA II STOPNIA

3 ścieżki kształcenia:

- Ogólnokształcąca – przygotowuje do studiów wyższych;
- Techniczna – uzyskanie dyplomu technika; możliwość podjęcia studiów wyższych technologicznych
- Zawodowa – uzyskanie zawodu; możliwość kontynuowanie nauki na wyższych poziomach kwalifikacji

SZKOŁA ŚREDNIA II STOPNIA

■ Licea ogólnokształcące i techniczne

■ Licea zawodowe

SZKOŁA ZAWODOWA – RÓŻNE PROGRAMY KSZTAŁCENIA

Matura zawodowa:

- Trwa 3 lata
- Program: szkolenie w miejscu pracy, przedmioty zawodowe, przedmioty ogólne
- Do wyboru około 100 specjalności;
- Na 2. roku wybór rodziny zawodów, dopiero później konkretnej specjalizacji;
- Uzyskany tytuł upoważnia do kontynuowania kształcenia zawodowego na uczelniach wyższych.

SZKOŁA ZAWODOWA – RÓŻNE PROGRAMY KSZTAŁCENIA

Certyfikat kwalifikacji zawodowych:

- Brak konieczności zdawania matury;
- Do wyboru 180 specjalizacji;
- 2-letnie liceum lub kurs zawodowy.

SZKOŁA ZAWODOWA – RÓŻNE PROGRAMY KSZTAŁCENIA

Certyfikat rzemiosła artystycznego:

- Do wyboru 20 specjalizacji;
- Trwa 2 lata
- Zakończony egzaminem
- Tylko posiadacze certyfikatu kwalifikacji zawodowych

POLICEALNE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

Krajowy wyższy dyplom technika:

- Ponad 100 specjalności, m.in. z zarządzanie, przemysł, informatyka
- Obowiązkowy staż

Uniwersytecki dyplom techniczny:

- Kształcenie w obszarze usług i przemysłu;
- Wykłady, laboratoria i demonstracje;
- Profil matury musi odpowiadać wybranej specjalizacji;

Dyplom uniwersytecki w dziedzinie nauk ścisłych i technicznych:

- Kształcenie w obszarze nauk ścisłych;
- Obowiązkowe praktyki zawodowe.

ZMIANY W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA

Reforma Emmanuela Macrona: 4 maja 2023

- Wynagrodzenie za praktyki zawodowe (płatnikiem państwo);
- Zajęcia fakultatywne jako element programu nauczania;
- Bardziej elastyczny ostatni rok nauki – zwiększenie godzin praktyki (uczniowie rozpoczynający pracę) lub teorii (uczniowie kontynuujący naukę);
- Program wsparcia dla osób, które zamierzają przedwcześnie zakończyć naukę;
- Program „1 uczeń 1 mentor”
- Likwidacja mało efektywnych programów kształcenia;
- Stworzenie w każdym liceum zawodowym biura kariery
- Podwyżki dla nauczycieli w liceach zawodowych.

LUKSEMBURG

ADMINISTRACJA

Szkolnictwo zarządzane na poziomie centralnym przez

Ministerstwo Edukacji, Dzieci i Młodzieży;

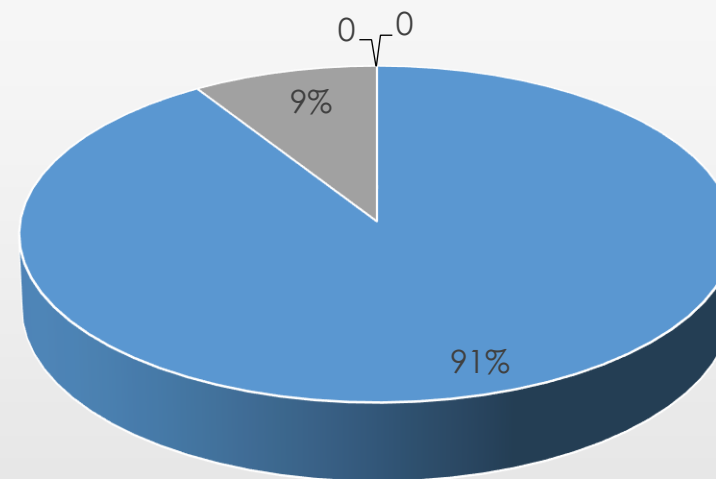
Komitet ds. kształcenia zawodowego:

- członkowie rządu, przedstawiciele związków zawodowych, dyrektorzy szkół, uczniowie
- określa kierunek zmian w kształceniu odpowiadających aktualnej sytuacji kraju

Programy nauczania są przygotowywane przez **krajowe komisje do spraw kształcenia** z udziałem przedstawicieli każdej szkoły średniej zaangażowanej w szkolenie oraz przedstawicieli poszczególnych sektorów gospodarki.

FINANSOWANIE

Państwo zapewnia bezpłatną publiczną edukację na poziomie podstawowym i średnim.

■ Budżet centralny

■ Budżet lokalny

SCHEMAT NAUCZANIA

- Podstawówka (9 lat)
- Szkoła średnia I stopnia

Zawodowa: cykl orientacyjny i przygotowawczy

- Szkoła średnia II stopnia
 - *3 letnia- kwalifikacje zawodowe
 - *4 letnia-tytuł technika

TYPY SZKOŁY ŚREDNIEJ

- **Ogólna** – przygotowuje do studiów wyższych
- **Zawodowa** – przygotowuje do studiów wyższych lub podjęcia pracy

SZKOŁA ZAWODOWA

Programy cyklu niższego (szkoła średnia I stopnia)

Orientacyjny (wybór zawodu):

- języki obce, matematyka, nauki humanistyczne i społeczne, nauki przyrodnicze;
- warsztaty szkolne, praktyki i wizyty w firmach.

Przygotowawczy (uczniowie z zaległościami)

- przygotowuje do późniejszego kontynuowania nauki w programie orientacyjnym lub kształcenia zawodowego;
- język niemiecki, francuski, matematyka, kultura, wychowanie fizyczne;
- warsztaty szkolne, staże i wizyty w firmach;
- do wyboru program dzienny i wieczorowy.

SZKOŁA ZAWODOWA

Programy cyklu średniego

Ogólnokształcące szkoły średnie II stopnia

- Przedmioty ogólne i nauka zawodu (w zakładzie pracy)
- Otrzymanie dyplomu szkoły zawodowej
- Możliwość dalszego kształcenia na studiach wyższych

Tytuł technika

- Nauka w szkole i w zakładzie pracy
- Dyplom technika
- Możliwość dalszego kształcenia na studiach wyższych po doszkoleniu

SZKOŁA ZAWODOWA

Dyplom kwalifikacji zawodowych

- Nauka w szkole i zakładzie pracy
- Dyplom kwalifikacji zawodowych
- Możliwość dalszego kształcenia w celu uzyskania tytułu mistrza

Świadectwo zawodowe

- Dla uczniów z trudnościami
- Nauka w szkole i zakładzie pracy
- Świadectwo – podstawowe umiejętności zawodowe; po 2 latach pracy – pracownik wykwalifikowany
- Możliwość dalszej edukacji w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych

SZKOŁA ZAWODOWA

Programy cyklu wyższego

Opcjonalny kurs przygotowawczy

- Przygotowuje na studia wyższe po szkole średniej technicznej i zawodowej

Policealny program zawodowy, studia krótkiego cyklu

- Warunek ukończenie szkoły średniej lub kursów przygotowawczych;
- Przedmioty teoretyczne i szkolenie w pracy;
- Uzyskanie dyplomu zawodowego.

NIEMCY

ADMINISTRACJA

Rząd federalny:

- zakładowe kształcenie zawodowe;
- zasady przyjmowania kandydatów do szkół wyższych i nadawania stopni naukowych;
- pomoc finansowa dla uczniów i studentów;
- wspieranie badań naukowych;
- przepisy dotyczące dostępu do zawodów prawniczych i medycznych

Kraje związkowe:

- Administracja całego systemu edukacji w danym regionie

IZBY

Reprezentują zakłady pracy poszczególnych branż w danym regionie

- Edukacja personelu szkoleniowego;
- Egzaminacja i certyfikacja miejsca stażu;
- Nadzorowanie kształcenia zawodowego w przedsiębiorstwie;
- Wspieranie przedsiębiorstwa w poszukiwaniu uczniów;
- Rejestracja umów o nauce zawodu;
- Organizacja egzaminów półrocznych i końcowych;
- Organizacja wydarzeń naukowych

PARTNERZY SPOŁECZNI

Istotna rola związków zawodowych i konfederacji pracodawców.

- negocjują wynagrodzenia w trakcie nauki zawodu;
- współdziałają przy tworzeniu standardów nauki zawodu.

Partnerzy społeczni oraz państwo uchwalają pod przewodnictwem [Federalnego Instytutu Kształcenia Zawodowego BIBB](#) nowe standardy nauki zawodu.

SCHEMAT NAUCZANIA

- Podstawówka (4 lata) **wydaje rekomendacje**
- Szkoła średnia I stopnia (5-6 lat)
- Szkoła średnia II stopnia
 - System dualny
 - Szkolne programy kształcenia zawodowego
- Przyjęto założenie, że kieruje się:
 - 70 % uczniów do kształcenia zawodowego
 - 30 % uczniów do kształcenia ogólnego

SZKOŁA ŚREDNIA I STOPNIA

Hauptschule

- Podstawowe wykształcenie ogólne, przygotowanie do zawodu;
- Uczniowie, którzy w podstawówce nie osiągnęli wysokich wyników;
- Umożliwia zdobycie zawodu

Realschule

- Średnie wykształcenie ogólne, przygotowanie do zawodu lub dalszej edukacji;
- Umożliwia dalszą edukację na poziomie szkoły średniej II stopnia

Gymnasium

- Zakończone uzyskaniem matury;
- Umożliwia dalszą edukację na uczelniach wyższych

SZKOŁA ŚREDNIA II STOPNIA

System dualny

- 30% szkoła, 70% zakład pracy;
- Umowa podobna do umowy o pracę (reguluje czas trwania nauki, okres próbny, prawo do urlopu, program kształcenia, wysokość wynagrodzenia, powody rozwiązania umowy);
- Najbardziej popularny system kształcenia.

SZKOŁA ŚREDNIA II STOPNIA

Szkolne programy kształcenia zawodowego

Szkoła zawodowa

- Wstępne lub pełne szkolenie zawodowe;
- Możliwość kontynuowania edukacji w szkole ogólnokształcącej;
- Szkoła + praktyki zawodowe;

Technikum

- Kształcenie ogólne oraz specjalizacyjne;
- Możliwość kontynuowania edukacji na uczelni wyższej;
- Szkoła + szkolenie praktyczne;

Pogimnazjalna szkoła zawodowa

- Kształcenie ogólne oraz zawodowe;
- Możliwość kontynuowania nauki na uczelni wyższej;
- Szkoła + praktyki zawodowe;
- Zakończona egzaminem maturalnym.

STATYSTKA 2022

- 427 227 z 2,16 mln. zakładów pracy w Niemczech kształci uczniów (19,8 %) ,
- • 53 % społeczeństwa uzyskało kwalifikacje zawodowe w systemie dualnym,
- • 93 % uczniów zdało pozytywnie egzamin końcowy,
- • 1,32 mln. uczniów kształci się w 325 zawodach,
- • 4,9 % wszystkich zatrudnionych to uczniowie w systemie dualnym,
- • 96 % absolwentów znajduje zatrudnienie,
- • Średnie wynagrodzenie dla ucznia to 908 €/miesięcznie,
- • 74 % absolwentów jest zatrudnianych zaraz po ukończeniu kształcenia w danym zakładzie pracy.

POLICEALNE KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

- Po ukończeniu szkoły średniej
- Roczne programy lub dwuletnie kursy

ZMIANY W SYSTEMIE KSZTAŁCENIA

W 2020 r. w Republice Federalnej Niemiec weszła w życie ustawa o modernizacji i wzmocnieniu ustawy o kształceniu zawodowym:

- Wprowadzenie minimalnej płacy dla praktykantów;
- Umożliwienie wydłużenia czasu trwania szkolenia w niepełnym wymiarze godzin w porozumieniu z firmą szkoleniową dla uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;
- Zmiany dotyczące egzaminów i uproszczenia mobilności międzynarodowej.

- Dziękuję za uwagę